

Huvudman

Den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium, organisationsnummer 802414-2781
Hagalundsgatan 26
169 64 Solna

Ärendet

Tillsyn av den ideella föreningen Johan Movingers gymnasium; nu fråga om uppföljning av beslut den 9 juni 2020, dnr. 2017:5667

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Johan Movingers Gymnasium, med organisationsnummer 802414-2781 att **senast den 1 november 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende ekonomiska förutsättningar. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Johan Movingers Gymnasium ska vidta följande åtgärder

Huvudmannen ska:

- Se till att verksamheten bär sina kostnader. (2 kap. 5 § skollagen och 26 kap. 3 § skollagen)
- Återställa det egna kapitalet, vilket innebär att tillgångarna minst motsvarar skulderna. (2 kap. 5 § skollagen och 26 kap. 3 § skollagen)
- Betala skulder senast när de förfaller till betalning. (2 kap. 5 § skollagen och 26 kap. 3 § skollagen)

Redovisning

Huvudmannen ska visa sina ekonomiska förutsättningar fram till ovan angivet redovisningsdatum genom att inkomma med ekonomiska underlag enligt följande:

Senast den 1 november 2022 skall huvudmannen inkomma med:

- Årsredovisning för 2021/2022 inklusive underskriven revisionsberättelse, alternativt avstämda och rättvisande resultat- och balansrapporter för samma tidsperiod om årsredovisning inte är fastställd, samt rättvisande och avstämda resultat- och balansrapporter för perioden 1 juli 2022 till och med 31 augusti 2022, uppgifter om aktuellt elevantal hösten 2022 och ett skattekontoutdrag för perioden 1 mars 2022 till och med 1 november 2022.

Avhjälpta brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser rektorns pedagogiska insikt.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde under vårterminen 2018 tillsyn av Johan Movingers Gymnasium. Skolinspektionen fattade den 21 augusti 2018 beslut efter tillsyn. I beslutet bedömdes att Johan Movingers Gymnasium inte uppfyller författningskraven avseende rektorns pedagogiska insikt. Johan Movingers Gymnasium förelades därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Under vårterminen 2019 genomförde Skolinspektionen en uppföljning av beslutet om föreläggande. I samband med detta utökades uppföljningen till att också omfatta en ägar- och ledningsprövning av den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium, som är huvudman för Johan Movingers Gymnasium. Därtill genomfördes en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Utredningen avseende uppföljningen av tidigare beslut visade att rektorn alltjämt inte hade förvärvat tillräcklig pedagogisk insikt genom utbildning. Avseende prövningen av huvudmannens ekonomiska förutsättningar visade utredningen inledningsvis att huvudmannen i början på vårterminen 2019 hade bristande ekonomiska förutsättningar. Under den pågående utredningen inkom dock huvudmannen med uppgifter som visade att huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristerna. I beslutet den 4 juli 2019 bedömde Skolinspektionen mot denna bakgrund att huvudmannen vid tidpunkten för beslutet uppfyllde författningskraven avseende ekonomiska förutsättningar. I samma beslut förelade Skolinspektionen huvudmannen ånyo att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen avseende rektorns pedagogiska insikt.

Under vårterminen 2020 genomförde Skolinspektionen en uppföljning av beslutet den 4 juli 2019. Av utredningen framgick att Johan Movingers Gymnasium inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna avseende

rektorns pedagogiska insikt. Rektorn saknade vid tidpunkten för beslutet 7,5 högskolepoäng inom pedagogik för att uppfylla kravet på en termins heltidsstudier på högskolenivå. I samma beslut bedömde Skolinspektionen även att den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium saknade ekonomiska förutsättningar som lever upp till författningskraven. Bedömningen grundade sig i att verksamheten inte bar sina kostnader, och att huvudmannen hade ett negativt eget kapital. Skolinspektionen förelade därför Johan Movingers gymnasium att vidta åtgärder för att rätta till bristerna i beslut den 9 juni 2020.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av beslutet om föreläggande den 9 juni 2020. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium har följt föreläggandet samt om påtalade brister avhjälpats. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet, som huvudmannen inkom med den 8 mars 2021. Den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium har i sin redogörelse av vidtagna åtgärder inkommit med en årsredovisning för räkenskapsåren 2019/2020. Därefter har den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium inkommit med nytt ekonomiskt underlag i juni, september och oktober 2021 enligt Skolinspektionens begäran. I dessa uppgifter ingår preliminärt årsbokslut för räkenskapsåren 2020/2021 samt skattekonto för perioden 1 juli 2020 till och med 14 maj 2021. I februari 2022 inkom den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium med uppgifter om att huvudmannens kostnader för lokalhyra kommer att gå ner under våren 2022.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader enligt det preliminära årsbokslutet för 2020/2021. Resultat efter finansiella poster uppgår till minus 584 000 kronor. Enligt årsbokslut de senaste fem åren visar tre år förluster. Åren 2019/2020 samt 2018/2019 visar positiva resultat. År 2019/2020 mottog huvudmannen ett bidrag enligt årsbokslutet som uppgick till 1,9 miljoner, för året 2018/2019 mottog huvudmannen ett bidrag som uppgick till 11,2 miljoner kronor.

Enligt det preliminära årsbokslutet per den 30 juni 2021 har huvudmannen ett negativt eget kapital som uppgår till minus 379 000 kronor. Det egna kapitalet är därmed förbrukat. Det innebär att huvudmannens skulder överstiger tillgångarna och att huvudmannen därmed saknar medel för att hantera resultatmässiga förluster.

Enligt det preliminära årsbokslutet per den 30 juni 2021 understeg omsättningstillgångarna om 707 000 kronor de kortfristiga skulderna om 1,1 miljoner kronor. Det betyder att huvudmannen har mer kortfristiga skulder som skall betalas inom 1 år än de har tillgångar att betala med.

Vidare har elevantalet i skolverksamheten minskat med 11 % från höstterminen 2019 till höstterminen 2020. Enligt uppgifter från Skolverket uppgick elevantalet 2019 till 75 elever och elevantalet 2020 till 67 elever. Enligt uppgifter från huvudmannen uppgår elevantalet hösten 2021 till 54 elever, vilket är en minskning med 19% från elevantalet 2020.

Ett utdrag från UC per den 18 mars 2022 visar att huvudmannen inte har någon aktuell skuld hos kronofogdemyndigheten eller betalningsanmärkningar. Huvudmannen hade under maj 2021 fått restfört skattekonto som uppgick till 99 930 kronor. I en skriftlig förklaring till Skolinspektionen har en representant för huvudmannen uppgett att det var en brist i rutinen som gjorde att skattekontot restfördes. Representanten har uppgett att detta har rättats till och har till stöd för detta inkommit med utdrag ur huvudmannens skattekonto som visar att huvudmannen har betalat in det restförda skattekontot.

Enligt uppgifter som inkom till Skolinspektionen den 23 februari 2022 kommer huvudmannens kostnader för lokalhyra att minska med 824 319 kronor från och med våren 2022.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudman för bland annat förskoleklass och grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Skolinspektionen har enligt 26 kap. 3 § p 5 skollagen tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 § skollagen.

Av förarbetena (prop. 2017/18:158 s 50 f. och s 122) till ovanstående bestämmelser framgår bland annat följande. Den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att

ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Bestämmelserna om krav på ekonomiska förutsättningar syftar bland annat till att minska risken för plötsliga nedläggningar.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer sammantaget att huvudmannen inte till fullo har avhjälpt de påtalade bristerna i beslutet från den 9 juni 2020.

Skolinspektionen bedömer att den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium fortsatt inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår att huvudmannen har ett negativt eget kapital samt att verksamheten inte bär sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna och att huvudmannen därmed går med förlust. Sjunkande elevantal utgör även en risk för fortsatt minskade intäkter, om inte elevantalen ökar igen. Vidare visar de ekonomiska underlagen att huvudmannens betalningsförmåga är svag och det råder en osäkerhet om huvudmannen har utrymme att betala såväl löpande som oförutsedda utgifter. Att de kortfristiga skulderna per den 30 juni 2021 översteg omsättningstillgångarna, i kombination med att huvudmannen inte bär sina kostnader och att det egna kapitalet är negativt, innebär en risk för att huvudmannen inte kommer kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning. Att huvudmannen inkommit med ekonomisk information för en annan ideell förening och menar att de båda föreningarnas ekonomi ska bedömas gemensamt, förändrar inte Skolinspektionens bedömning. Skolinspektionen bedömer vidare att uppgiften om att huvudmannens kostnader för lokalhyra kommer att minska från och med våren 2022 inte föranleder någon annan bedömning gällande den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium ekonomiska förutsättningar.

Ett av syftena med införandet av bestämmelserna om krav på att en skolhuvudman ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten var att minska risken för plötsliga nedläggningar av skolverksamhet. Att huvudmannens skulder är större än dess tillgångar innebär en risk för huvudmannens fortlevnad. Då den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium under en längre tid uppvisat brister i form av negativt eget kapital samt haft en svag betalningsförmåga går en sådan nedläggning inte att utesluta.

Skolinspektionen vill påtala vikten av att huvudmannen arbetar aktivt för att återställa det egna kapitalet och att huvudmannen löpande betalar sina skulder när de förfaller till betalning. Detta eftersom författningarna uppställer krav på att en huvudman har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet på ekonomiska förutsättningar följer också huvudmannens godkännande att bedriva verksamhet inom det svenska skolväsendet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasiums verksamhet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller ekonomiska förutsättningar. Det finns därför skäl att förelägga den ideella föreningen Johan Movingers Gymnasium att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen avseende rektorns pedagogiska insikt. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder som inkom under vårterminen 2021 framgår att rektorn läste en fristående pedagogisk kurs motsvarande 7,5 högskolepoäng som han förväntade sig bli klar med under vårterminen 2021. Vidare framgår av huvudmannens redovisning att skolan hade anställt en annan rektor som uppfyller kraven för pedagogisk insikt under tiden den ordinarie rektor studerade. När den ordinarie rektor blev klar med sina studier skulle han återgå som ordinarie rektor för skolan.

Rättslig reglering

I 2 kap. 11 § skollagen framgår att som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Av förarbetena till skollagen framgår att kraven på utbildning respektive erfarenhet inte är alternativa utan att båda kraven måste vara uppfyllda, det vill säga den pedagogiska insikten måste ha förvärvats både genom utbildning och erfarenhet. Vidare framgår av förarbetena att rektorn har en allsidig pedagogisk insikt är av avgörande betydelse för hennes eller hans möjligheter att leda skolans utveckling så att de nationella målen kan nås. Likaså ska rektorn fatta viktiga beslut som direkt berör enskilda elever. (Prop. 2009/10: 165 s.257.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende rektorns pedagogiska insikt. Ärendet avslutas därför i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Anna Bergqvist.

Uttredare Diana Inal har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även ekonom Anna Finnstam och utredare Charlotte Rudebeck medverkat.